

ARVOSTELUT

Pekka Seppänen - Pertti Hämäläinen: Loikkaset

ARKTINEN BANAANI

Ortakaamme aivan tavallinen ydinperhe - isä, äiti ja kaksi lasta. Sekoittakaamme sekaan tujaus tilannehumoria, sopivasti sanaleikkijä ja hupaisaa perhe-elämän kuvausta. Mitä saamme? Tietysti Loikkaset.

Loikkaset on ilmestynyt Kaks Plus-lehdessä vuodesta 1990 lähtien. Sarjan tekijät Pertti Hämäläinen ja Pekka Seppänen ovat todellisia työn sankareita, ammattimaisia stripinsäveltäjiä, joiden meriittilistoilta löytyy lukuisia strippisarjoja ja nippukaupalla pilapiirroksia.

Loikkaset kärsivän hieman ns. lestadiolaisperheen keskimmaisen lapsen ongelmasta. Sarja on välilputoaja: se ei ole niin rakastettavan kynninen kuin Teuvo Lyyli eikä siinä ole niin hioutunutta sana-akrobatiaa kuin Me muut -sarjassa. Lisäksi albumin sarjojen tasi vaihtelee melkoisesti. Parhaat jutut ovat hulvattomia herjoja ydinperheen suulaasta pikku pojasta, hieman tärkeilevystä isästä, kärkeisestä äidistä ja vauvasta. Välillä lukijan säldoksi jää kuitenkin vain vaisu hymähdys.

Ville Hänninen

Katja Tukiainen: Tyttö ja mummo
JALAVA, 1999

Tukiainen kuvaa hienosti omakuvansa matkaa tapaamaan kovasuista maailmaa nähnyttä mummoaan vanhainkotiin, vanhainkodin ilmapiiriä ja nykyhetken ja useiden eri menneisyyksien, niin kuvallisten takaumien kertojan lapsuudesta kuin mummon muisteluksienkin, suhdetta. Mummon maailmankuva vonkaavine michineen saa oikeutuksensa vanhainkodin kuulaavissa ukoissa ja "pannuhuone-mieheissä".

Suhde kerrontaan on edellisestä albumista vain hioutunut ja alunperin vahinkona alkanut läpinäkyvyys on saanut selkeää merkitystä: "Jos takana oleva asia on tärkeä, sen pitää näkyä läpi." Albumin kokonaissävy on optimistinen ja onnellinen siitä riippumatta, kuinka vakavia kerrottavat asiat ovat. Näin pitää ollakin, ei mummo-

Jorma Etto - Ulla Etto: Joulupukin päiväkirja
ARKTINEN BANAANI

Joulupukin päiväkirja kertoo kesästä, jolloin pukki kärsii elämänsä pahimmista mielenterveysongelmista. Hän ei löydä työlleen enää tarkoitusta ja lähtee Italiaan etsimään juuriaan. Siellä hän ajautuu vain entistä syvempään kriisiin: menneisyyden varjot muistuttavat voimallisesti olemassaolostaan.

Ulla Etto on tehnyt isänsä Jorma Etton (Eton?) tarinasta sarjakuvaversi- on. Välillä tuntuukin kuin katsoisi tv-teatteriesitystä tai kuuntelisi radiokuunnelmaa. Työn muoto on sellainen, että

kaan sure menneisyyttä tai katkeroidu (ei ainakaan pitkäksi aikaa), vaan ker- too kauhutarinoitaan iloinen hymy kasvoilla.

Positiivinen albumi, kaikin puolin. Tukiaisen piirrosjäljestä kuulemma joko pitää tai sitten ei, mutta vaikea tätä olisi toisenlaisenaakaan kuvitella. Vahva näyttö ja rentoa ensivaikutelmaa rutkasti mietitympi.

Kivi Larmola

se toimisi ehkä kuunnelmana kaikkein parhaiten, puhtaiden äänien kuljettamana. Silloin se antaisi eniten tilaa mielikuvituksen tsemmltä.

En kuitenkaan tarkoita, että Joulupukin päiväkirja ei toimisi sarjakuvana. Ulla Etton kaunis, tunnetta täynnä oleva kynänjälki on ilo silmälle. Ja tarina on aidosti erittäin hauska. Mikä parasta, se ei sorru kumpaankaan "vaihtoehtoisten" joulupukki-versiointien helmasynneistä mukarankkuuteen tai ylilyönteihin.

Ville Hänninen

MURREBUUMIN MAININGEISSA

Carl Barks: Isoon talon anka
suom. Joose Tammelin
HELSINKI MEDIA 1998

Dik Browne: Haaralt Hurja - Tolokun viikinki
suom. Olavi rytkönen
EGMONT 1998

Kun ihmiset kokevat valtansa maailman tapahtumiin entisestään vähentyneen globaalien maailmanyhtymien ja poliittisten valtarakenteiden loitontuessa yhä kauemmas arjesta, ihmiset kääntyvät kohti konkreettista, jokapäiväistä. Sellaista mihin heidän valtansa edes jossain määrin ulottuu; vaatteisiin, ruokaan, omaan kehoon. Ja kieleen.

Murteet ovat nyt in, ei vain Suomessa vaan koko Euroopan Unionin laajui-

Hugo Pratt: Tango
suomennos Helkki Kaukoranta, tekstaus Jussi Karjalainen
JALAVA

Yksi taiteilijan tapa kommentoida omaa maailmaansa ja aikakautensa on kääntänyt etsimään menneitä maailmaa, aikaa kadonnutta. Toiset (Robert Crumb, Seth) tekevät menneisyydestä esikuviaan ja haikaavat takaisin entisaikojen esineiden ja asioiden konkreettisuutta ja ominaisuuksia. Toiset (Mike Allred, Chris Ware) poimivat eri vuosien populaarikulttuurista mieleisensä kliseet ja kerrontamallit ja ironisesti ikkamoivat niiden kustannuksella.

Kolmas tapa on upota nostalgiaan hetteikköön. Parhaat nostalgikot ottavat menneen käsittelyynsä ja tekevät siitä sekoituksen jotain omaa, jotain lainattua. He luovat taiteilijan oikeudellisesti ikitoman maailmaansa.

Hugo Pratt, Argentiinan Kaurismäki (ehdottomasti Aki), kuuluu heihin. Viimeisin Corto-albumi Tango on julkaistu aikaisemmin nimellä Corto

sesti. Saksassa ja Ranskassa Asterix-käännökset eri murteille ovat myyneet kuin siimaa. Ja sama menestys oli selviö myös Suomessa, kun Obeliskin orjalaeva tuli markkinoille 1997. Kakkua jakamaan ilmoittautuivat myös Helsinki Media ja Egmont, jotka julkaisivat joulumarkkinoille pohojanmaanmurteisen Isoon talon ankan ja savonnetun Haaralt Hurjan.

Joose Tammelin, Rehupiikles-yhtyeen keulakuva voitti Isoon talon ankan käännöskisan 292 osallistujan joukosta. Ei syyttä, Tammelinin kieli on hauskaa ja soljuvaa. Toisinaan ote on niin anarkistisen hillitön, että alku-Ankan-kin ilmaukset kalpenevat mennessä tullen.

Oma osansa hyvään lopputulokseen on myös oivallisesti valituilla tarinoilla. Niissä Tammelin on päässyt läysin mitoin hyödyntämään ns. pohjalaista mentaliteettiä. Mailman rikkain miäs (Maailman rikkain miäs), Rinkulanisu (Tyhjätasku), Ruokotonta haaskoota (Turhaa tuhausta) kertovat kaikki omasta näkökulmastaan pohjalaisesta upporikas ja rutiköyhä-periaatteesta. Muuten nuukaillaan, mutta kun taistoon lähdetään, ei "mikkään oo mitään".

Albumin kansikuvat ovat Kari Korhosen osaavaa kynänjälkeä.

Ville Hänninen

Maltse Argentiinassa, silloin mustavalkoisena. Väriäinen uusintapainos on koreaa paketti. Maoveihin käärityn albumin mukana tulee cd-levyllinen argentiinalaista tangoa tuomaan tunnelmaa. Trio Esquina soittaa väkevää, tiukkapoljentoista tanssimusiikkia. Tangon tulut teemät välittyvät vahvoina musiikin läpi: rakkaus, kaipuu, kuolema.

Corto tulee muutaman vuoden tauon jälkeen Argentiinaan. Hän etsii Louise Bronksowycia, rikollisjärjestö Warsavalle työskentelevää prostituotua. Paljastuu, että Louise on kuollut, mutta hänellä on tytär. Corto tahtoo etsiä tyttären käsinsä ja viedä hänet Italiaan. Corto upettaa kuitenkin näppänsä turhan väkivallan liukoksiin - Corton toimien seurauksena niin Warsavia, korruptoitunut poliisi kuin kolonialistisen Argentiinan suuromistajapiiritkin alkavat toimia omien etujensa puolesta. Ja Corton vanha rikostoveri, Butch Cassidy etsii ystävänsä käsiinsä.

Tarinankuljetus toimii perinteisellä Corto-kaavalla: lukijan on luettava rivien välistä, pääteltävä asiantiloja ja muodostettava lopulliset johtopäätöksensä itse. Kaikkea yllä leijuu prattilainen

Harald Hirmuisen "kääntäminen" on yllättävää. Hahmo ei ole saavuttanut maassamme samanlaista asemaa kuin Asterix, Aku Ankasta puhumattakaan. Ehkä siksi Haaralt Hurja ei tunnu niin hyvältä ja hauskalta kuin muut murrealbumit, vaikka suomennos onkin paikoin oivaltava.

Toiset ideat kestävät miltei loputtomiin variointia, toisten kohtaloksi jää kertakäyttöisyys. Jotain murrebuumin kestävydestä kertonee se, ei kumpikaan julkaistuista "murrealbumista" - ei edes suomalaisten pyhä lehmä Aku Ankka - yllä Opeliskin orjalaevan hui- miin päältä sadan tuhannen kappaleen myyntilukuihin.

Nähtäväksi jää, millainen tulee olemaan Egmontin tuleva karjalanmurteinen Asterix; gallit kun syövät kuin suoraan Pohjois-Karjala -projektin kauhu- kuissa. Vastahan Aku Ankan kääpiö- intiaanit hallitsivat sujuvasti nelipolvi- sen trokeen kuin Mateli Kuivalatar kon- sanaan, lieneekö suuntauksella loppua? Miten olisi stadin slangia vääntävä Musta Pekka, suomenruotsalainen Hannu Hanhi, raumankielinen Moby Anka ja korpikainuun murteella haas- televa renki-Hansu - koltasaamca pu- huvasta Mustanaamion Guranista nyt puhumattakaan?

Ville Hänninen

kaunin huuruinen mystiikka. Corton maailmassa kuvitteelliset muuttuvat todellisiksi, todelliset sepit- teiksi. Butch Cassidy ja Sundance Kid ovat molemmat ns. reaali maailmassa eläneitä henkilöitä. Siitä emme tiedä heistä varmasti sen enempää kuin ns. fiktiivisen maailman hahmosta Corto- takaan. Jos olemme koskaan tienneet kään.

Ville Hänninen

